מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה מט

עניין: מרקוליס

גמ' חולין קלג.

שנאמר [ו]ובשרידים אשר ה' קורא אמר רבי זירא אמר רב [ז]כל השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס שנאמר [ח]כצרור אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד[ט] וכתיב [י]לא נאוה לכסיל תענוג: והמשתתף עמהן

מהר"ל נתיב התורה פי"ח

הגמור. ואמר ר' זירא שהוא דומה לזורק אבן למרקוליס, יש לדעת כי הזורק אבן למרקוליס הוא פעל שאין בו ממש כי הוא עובד אל שאין בו ממש, וגם זה ששונה לתלמיד חכם שאינו הגון הרי אין בזה ממש כיון שאינו מקיים את התורה, וכך אמר גם כן אחר כך אמר רבי

ויש לפרש גם כן, כי התלמיד חכם שאינו הגון נחשב כמו אשירה, שכך אמרינן בסנהדרין (ז' ע"א) הממנה דיין שאינו הגון כאלו נוטע אשירה ובמקום תלמיד חכם כאלו נוטע אשירה אצל מזבח ה'. וכאשר מלמד תורה אל תלמיד שאינו הגון הוא כאלו זורק אבן למרקוליס, כי הזורק אבן למרקוליס הוא גורם שגם אחרים עובדים אותה כאשר רואה לפניו אבנים הרבה אצל המרקוליס, לכך הרואה אומר מאחר שכמה בני אדם עובדים אותה אם כן יש בעבודה זרה זאת ממש לכך גם הוא יעבוד אותה. ודבר זה היה כונת הזורקים אבן למרקוליס, כי אין ע"ז שניכר שעבדו אחרים אותה רק מרקוליס שהיו עובדים אותה בזריקת אבנים והיה האבן נשאר עד שנעשה גל גדול. וכן הוא מי ששונה לתלמיד שאינו הגון גורם שאחרים ימשכו אחריו כאשר יראו שיש בו תורה ונמשכו אחריו וטעם הגון הוא זה. ופירוש